

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

Професійна іміджологія
(назва дисципліни)

підготовки _____ магістра _____
(назва освітнього рівня)

Спеціальності _____ 231 Соціальна робота _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ Соціальна робота _____

Силабус навчальної дисципліни «Професійна іміджологія» підготовки магістра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, за освітньо-професійною програмою Соціальна робота.

Розробник: Петрук Вікторія Віталіївна, кандидат педагогічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
протокол № 12 від 13 січня 2021 р.

Завідувач кафедри:



(доц. Чернета С.Ю.)

I. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота ОПП Соціальна робота ОС магістр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 18 год. Лабораторні ____ год. Індивідуальні ____ год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота 76 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		Українська

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота ОПП Соціальна робота ОС магістр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 8год.
		Практичні (семінарські) 8 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лабораторні _____ год.
		Індивідуальні _____ год.
		Самостійна робота 90 год.
		Консультації 14 год.
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача (-ів)

Викладач: Петрук Вікторія Віталіївна,
 Науковий ступінь кандидат педагогічних наук,
 Вчене звання доцент
 Посада доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
Контактна інформація
 Телефон: +380973517506
 Електронна пошта: Petruk.Viktoriaa@vnu.edu.ua
 Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Навчальна дисципліна «Професійна іміджологія» належить до циклу нормативних дисциплін загальної підготовки магістра галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми Соціальна робота вивчається в другому семестрі, формою контролю є екзамен. На вивчення навчальної дисципліни відведено 4 кредити (120 годин), у тому числі: 18 годин лекційних, 18 год. практичних, 8 год. консультації та 76 год. самостійної роботи.

Навчальний курс спрямований для поглибленого формування знань про функції (ціннісні та технологічні), різновиди з огляду на типи носіїв (особистий та колективний іміджі), особливості побутування іміджу в різних сферах суспільного буття (це може бути політика, бізнес, культура, соціальна робота, державне управління, спорт тощо), специфіка внутрішнього та зовнішнього іміджу (компаній та установ, міст і держав), засоби формування й канали транслявання, психологічні процеси сприйняття аудиторією, комплексний код іміджу, складові іміджу (особистого й колективного), архетипічна основа іміджів та багато іншого.

2. Пререквізити (*соціальна конфліктологія, теорії соціальної взаємодії*) / **Постреквізити** (*менеджмент і маркетинг соціальних послуг, технології соціальних послуг*).

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Професійна іміджологія» є формування знань із галузі іміджології в усіх її історичних та сучасних варіантах як форми соціальної комунікації, усвідомлення ними ключових понять і процесів у цій комунікативній сфері, вироблення практичних умінь і навичок усебічного аналізу та створення іміджевої продукції різних типів.

Завданням вивчення дисципліни «Професійна іміджологія» є:

- оволодіння теоретико-методологічними знаннями щодо педагогічної іміджології;
- вивчення психологічних основ та соціокультурних детермінант розвитку педагогічного іміджу та етичної культури педагогічних кадрів;
- опанування універсальними навичками реалізації іміджових атрибутів у створенні професійного самоіміджу, корпоративного іміджу, забезпеченні етичної поведінки сучасного педагога;
- розвиток етичної культури магістрів на рефлексивній основі.

4. Результати навчання (компетентності).

Навчальна дисципліна спрямована на формування *інтегральної компетентності* (здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог); *загальних компетентностей* (ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК10. Здатність працювати в команді); *фахових компетентностей* (Аналізувати існуючу нормативно-правову базу стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення (ФК 3). Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи (ФК4). Попереджувати соціальні ризики, складні життєві обставини, запобігати та вирішувати соціальні конфлікти (ФК 5). Вивчати соціальну проблему за допомогою методів дослідження в умовах конкретної ситуації (ФК 7). Розробляти шляхи подолання проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення (ФК 9). Надавати допомогу та підтримку клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей (ФК 10). Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи (ФК11). Здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи (ФК14). Здатність упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність (ФК16).

Очікувані програмні результати навчання: Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного

вигорання (ПРУ2). Упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність (ПРУ7). Застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою, як усно, так і письмово (ПРК1). Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок (ПРК3). Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи (ПРК4). Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження (ПРАіВ 2). Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості (ПРАіВ 4). Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях (ПРАіВ 5).

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Методи та технології викладання ¹	Форма Контролю ² / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічна база професійної іміджології							
Тема 1. Імідж як феномен сучасності.	14	2	2	9	1	лекція-диспут / Zoom, Google Classroom, Office 365.	ДС, ДБ/4
Тема 2. Специфіка використання інструментарію іміджології	15	2	2	10	1	лекція-диспут / Zoom, Google Classroom, Office 365.	ДС, ДБ/4
Тема 3. Технології та техніки формування іміджу.	15	2	2	10	1	проблемна лекція Zoom, Google Classroom, Office 365.	ДС, ДБ/5
Тема 4. Технології управління особистісним іміджем.	19	4	4	10	1	лекція-диспут / Zoom, Google Classroom, Office 365.	ДС, ДБ/4
Тема 5. Особливості формування ділового іміджу.	14	2	2	9	1		
Тема 6. Корпоративний імідж.	15	2	2	10	1	метод круглого столу / Zoom, Google Classroom, Office 365.	ДС, ДБ/5
Тема 7. Використання засобів комунікації в побудові іміджу.	14	2	2	9	1	лекція-диспут / Zoom, Google Classroom, Office 365.	ДС, ДБ/5
Тема 8. Імідж соціального працівника.	14	2	2	9	1	лекція-диспут / Zoom, Google Classroom, Office 365.	ДС, ДБ/4
Тести, контрольна робота 1							40
Разом за модулем 1	120	18	18	76	8		100

Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						60/тести
ІНДЗ (за наявності)						-
Всього годин/ Балів	120	18 ³	18	76	8	100

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Методи та технології викладання ¹	Форма Контролю ² / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічна база професійної іміджології							
Тема 1. Імідж як феномен сучасності.	11	2	-	11	1	лекція-диспут / Zoom, Google Classroom, Office 365.	ДС, ДБ/4
Тема 2. Специфіка використання інструментарію іміджології	14	2	-	11	2	лекція-диспут / Zoom, Google Classroom, Office 365.	ДС, ДБ/5
Тема 3. Технології та техніки формування іміджу.	13	2	-	12	1	лекція-диспут / Zoom, Google Classroom, Office 365.	ДС, ДБ/4
Тема 4. Технології управління особистісним іміджем.	14	2	-	11	2	проблемна лекція Zoom, Google Classroom, Office 365.	ДС, ДБ/5
Тема 5. Особливості формування ділового іміджу.	13	-	2	11	2	лекція-диспут / Zoom, Google Classroom, Office 365.	ДС, ДБ/4
Тема 6. Корпоративний імідж.	14	-	2	12	2	метод круглого столу / Zoom, Google Classroom, Office 365.	ДС, ДБ/5
Тема 7. Використання засобів комунікації в побудові іміджу.	14	-	2	11	2	лекція-диспут / Zoom, Google Classroom, Office 365.	РЗ/К/4
Тема 8. Імідж соціального працівника.	13	-	2	11	21	лекція-диспут / Zoom, Google Classroom, Office 365.	ДС, ДБ/5
Тести, контрольна робота 1							40
Разом за модулем1	120	8	8	90	14	100	
Види підсумкових робіт						Бал	
Модульна контрольна робота						60/тести	
ІНДЗ (за наявності)						-	
Всього годин/ Балів	120	8 ³	8	90	14	100	

Примітки:^{1/} Google Classroom, Office 365, Zoom – може застосовуватися одна з форм навчання або симбіоз у формі он-лайн лекцій для студентів з індивідуальним планом навчання або

заочної форми навчання, а також для студентів, які мають пропуски з поважних причин та/або під час карантинних обмежень.² / Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, тощо.³ У випадку набору студентів менше 15 (малокомплектна група) кількість аудиторних годин зменшується вдвічі (менше 7 (малокомплектна група) для заочної форми навчання) кількість аудиторних годин зменшується вдвічі. Теми не розглянуті аудиторно опрацьовуються студентами самостійно.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічна база професійної іміджології

Тема 1. Імідж як феномен сучасності. – 9 год.

Опрацювати основні поняття теми.

Підготувати таблицю «Історія розвитку іміджології».

Зробити порівняльний аналіз американської та західноєвропейської традиції іміджування XIX–XX столітті.

Тема 2. Специфіка використання інструментарію іміджології – 10 год.

Опрацювати основні поняття теми.

Зробити аналіз основних технологій іміджмейкінгу.

Описати основні етапи формування іміджу.

Тема 3. Технології та техніки формування іміджу – 10 год.

Опрацювати основні поняття теми.

Написати есе на тему «Фізіогноміка – «ключ» до пізнання людини за рисами обличчя».

Обґрунтувати технології формування іміджу та психотехніки.

Тема 4. Технології управління особистісним іміджем – 10 год.

Опрацювати основні поняття теми.

Написати есе на тему «Імідж сучасного фахівця».

Визначити внутрішні та зовнішні аспекти професійного іміджу сучасного фахівця.

Тема 5. Особливості формування ділового іміджу – 9 год.

Опрацювати основні поняття теми.

Обґрунтувати етапи формування ділового іміджу.

Визначити способи самопрезентації.

Тема 6. Корпоративний імідж - 10 год.

Опрацювати основні поняття теми.

Визначити складники та етапи формування іміджу закладу освіти.

Написати есе на тему «Іміджологія в управлінні закладу освіти».

Тема 7. Використання засобів комунікації в побудові іміджу – 9 год.

Опрацювати основні поняття теми.

Проаналізувати імідж будь-якого суб’єкта соціокомунікаційного простору за схемою.

Написати есе на тему «Ораторське мистецтво та імідж соціального працівника».

Тема 8. Імідж соціального працівника.

Опрацювати основні поняття теми.

Обґрунтувати основні формування іміджу соціального працівника.

Написати есе на тему «Роль іміджу у професійній діяльності соціального працівника».

IV. Політика оцінювання

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання.

Для усвідомленого й системного засвоєння курсу необхідною є систематична навчально-пізнавальна робота студентів в усіх видах і формах її організації: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота.

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Аудиторні заняття переважно проводяться у вигляді лекцій, найчастіше – проблемних лекцій та лекцій-диспутів; практичних занять – з використанням інтерактивних методів: бесіда, дискусія, «асоціативний кущ», проектна діяльність та робота в малих групах.

На практичному занятті студенти презентують конкретну проблему, вчаться дискутувати, аргументовано доводити свою точку зору; об'єктивно оцінювати власні знання й уміння, а також, як експерти – знання своїх колег-одногрупників.

Модульна контрольна робота проводиться у вигляді письмового тестування.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою <https://ed.eenu.edu.ua/upload/docs/34/d57a3defea8df2754eb8599a0234845e.pdf>

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Обов'язковими є:

1) поточний контроль – мультимедійне представлення завдання по темі, передбаченій силабусом, яке передбачає не лише володіння теоретичними знаннями, але й практичними вміннями. Максимальну кількість балів по темах модуля (по 2 бали), можна отримати за умови мультимедійного представлення завдання та виконання завдання самостійної роботи. За умови малокомплектної групи кількість аудиторних годин зменшується вдвічі, а максимальна кількість балів під час поточного оцінювання відповідно до тем збільшується вдвічі. Поточний контроль – максимум **40 балів**;

2) написання МКР (передбачається 1), МКР оцінюється **60 балами**.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. У форс-мажорних ситуаціях навчання може проходити також в он-лайн формі (за погодженням з деканатом).

Академічна доброчесність: виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 1 бал). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин. Отримані сертифікати підвищення кваліфікації, участь у Вебінарах та ін., тема яких відповідає навчальній дисципліні зараховуються як: **6-15 год.** як виступ на 2 практичних; **15-30 год.** як виступ на 4 практичних.

V. Підсумковий контроль

Іспит проводиться у вигляді письмового тестування. Студентам пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань. Максимальна оцінка за іспит – **60 балів**.

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- із вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Програма іспиту затверджується на засіданні кафедри.

Студент, який набрав більше 75 балів в результаті поточного та підсумкового контролю має право погодитись на оцінку під час іспиту. У разі складання іспиту бали підсумкового контролю анулюються. Якщо студент набирає менше 60 балів за результатами поточного контролю та іспиту, він складає іспит повторно. Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу.

Питання для іспиту:

1. Роль і значення іміджу в сучасному діловому світі. Іміджологія в системі наук.
2. Співвідношення змісту понять: імідж, іміджмейкінг, іміджологія, іміджмейкер, паблік рілейшинз, піар.
3. Функції іміджу (ціннісні, технологічні, світоглядні).
4. Класифікації іміджів (за рівнем систематизації, за функціональним підходом (Г.Почепцов, Ф.Джефріс), за політичною іміджологією (А.Панасюк, Г.Почепцов, В.Шепель)).
5. Основні чинники побудови іміджу.
6. Психологічні механізми формування іміджу (фасцинація, атракція, міжособистісна перцепція).
7. Психолого-педагогічні та імідж формуючі принципи іміджмейкінгу.
8. Форми процесу іміджування (групова та індивідуальна). деталізація, метафоризація, вербалізація, візуалізація, дистанціювання, акцентування інформації, опитування громадської думки, впровадження моделей сприйняття, нейролінгвістичне програмування).
9. Провідні організаційні технології формування іміджу.
10. Поняття психотехнології та психотехніки у іміджології.
11. Психологічні технології формування іміджу (психотехнологія імітації підсвідомої іміджформуючої інформації, психотехнологія формування довіри аудиторії іміджу до опосередкованого джерела інформації, психотехнологія впливу на підсвідомість).
12. Основні психотехніки іміджмейкінгу (психотехніки блокування негативної імідж формуючої інформації, психотехніки відсторонення від конкурента, психотехніки імітації підсвідомої імідж формуючої інформації, психотехніки формування довіри аудиторії іміджу до опосередкованого джерела інформації, психотехніки впливу на підсвідомість членів аудиторії іміджу (безпосереднього (техніка гіпнозу, техніка субсенсорного сприйняття (ефект 25 кадру)) та опосередкованого (техніка НЛП)).
13. Структура особистісного іміджу. Глибинні характеристики особистісного іміджу.
14. Поняття та характерологічні риси харизматичного іміджу.
15. Стратегії управління особистісним іміджем.
16. Техніки створення ефективного імідж образу.
17. Технології створення габітарного (зовнішнього) іміджу.
18. Психологічні особливості кінетичного іміджу.
19. Особливості формування вербального іміджу.
20. Вибір моделі поведінки. Створення індивідуального стилю.
21. Поняття ділового іміджу. Основні риси та чинники його формування.
22. Етапи формування ділового іміджу.
23. Концептуальна модель ділового іміджу. Особливості середовища спілкування та контексту діяльності.
24. Психологічні засади самопрезентації. Рівні самопрезентації. Способи самопрезентації.
25. Складові іміджу організації. Загальні ознаки іміджу організації.
26. Провідні напрями формування корпоративного іміджу (PR, реклама, фірмовий стиль, корпоративна культура тощо).
27. Основні параметри іміджу організації. Вплив чинників зовнішнього середовища організації на перебіг та напрямок процесу створення іміджу. Основні чинники внутрішнього середовища організації, що впливають на імідж організації.
28. Основні етапи формування іміджу організації.
29. Зміна іміджу організації як основа стратегії у кризовій ситуації.
30. Основні форми розроблення та підтримання позитивного іміджу організації.
31. Характеристика перцептивної сторони педагогічного спілкування.
32. Увага й уява викладача.
33. Способи комунікативного впливу: переконування та навіювання.
34. Взаємозв'язок переконування та навіювання як способів педагогічного впливу.
35. Стратегії взаємодії в спілкуванні як характеристика інтерактивного компонента

педагогічної взаємодії.

36. Роль іміджу в професії соціального працівника.

37. Професійні вимоги до іміджу соціального працівника.

38. Індивідуально-типологічні особливості соціального працівника та їх вплив на взаємостосунки з оточуючими.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література:

1. Барна Н. В. Іміджологія : навч. посіб. [для дист. навч.] / Н. В. Барна ; за наук. ред. В. М. Бебика. – К. : Університет «Україна», 2007. – 217 с.
2. Бурстін Д. Імідж / Д. Бурстін. – СПб: Пітер, 2003. – 216 с.
3. Васянович Г. П. Педагогічна етика: Навчально-методичний посібник. – Львів: Норма, 2005. – С. 344.
4. Максименко В. Ф. Мова професійного спілкування / В. Ф. Максименко. - Харків : ТОР-СІНГ ПЛЮС, 2008.
5. Маценко В. Технологія іміджу / В. Маценко. – К. : Главник, 2005. – 96 с.
6. Палеха Ю. І. Іміджологія: навч. посіб. / Ю. І. Палеха ; за заг. ред. З. І. Тимошенко. – К.: Європ. ун-т, 2005. – 324 с.
7. Педагогічна майстерність : Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос [та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К. : СПД Богданова А. М., 2008. – 376 с.
8. Почепцов Г. Г. Имиджология: теория и практика / Г. Г. Почепцов. – К. : Изд-во СП АДЕФ Украина, 2006. – 393 с.
9. Сидоренко В. К. Основы этикета : навч. посібник [для студентів вищих педагогічних навчальних закладів] / В. К. Сидоренко, І.О. Агалець. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008.
9. Холод А. М. Основы имиджологии / А. М. Холод. – К. : ЕУФІІБ, 2001. – 142 с.
10. Хоружа Л. Л. Педагогічна деонтологія: навч.-метод. посіб. / Л. Л. Хоружа. – К.: КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2008. – 96 с.
11. Черепанова В. М. Педагогическая имиджология : [уч. пособие для руковод. и педагогов] / В. Н. Черепанова. – Тюмень: ТОГИРРО, 1998. – 170 с.

Допоміжна література:

1. Агалець І.О. Реалізація основних груп компонентів педагогічної техніки - одна з умов успішності педагогічного іміджу / І. О. Агалець // Молодь і ринок: щомісячний науково-педагогічний журнал Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. - 2012. - №4(87). - С. 46-49; продовження №5 (88). - С. 77-80.
2. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : [навч. посібник] / Н. П. Волкова. - К. : ВЦ "Академія", 2006. - 256 с. (Альма-матер).

3. Конев В. А. Культура и архитектура педагогического пространства / В. А. Конев// Вопросы философии. - 1996. - № 10. - С. 46-57.
4. Почепцов Г. Г. Имиджелогия / Г. Г. Почепцов. - М.-К. : Ркфл-бук Ваклер, 2001.
5. Шевчук С. В. Ділове мовлення. Модульний курс : підручник / С. В. Шевчук - [3-те вид.]. - К. : Арій., 2008.
6. Шепель В. М. Имиджелогия: Секреты личного обаяния / В. М. Шепель. – М., 2007. – 382 с.
7. Шепель В. М. Имиджелогия. Как нравиться людям. – М. : Народное образование, 2002. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://evartist.narod.ru/text9/17.htm>
8. Нэпп, М. Невербальное общение: полное руководство / Марк Нэпп, Джудит Холл. - СПб. : прайм-ЕВРОЗНАК, 2006.
9. Фулфер, М. Искусство чтения по лицу / М. Фулфер ; пер. с англ. П. А. Самсонов. - [4-е изд.]. - Минск : "Попурри", 2008.

Електронні ресурси

1. Національна бібліотека України імені Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека технічно і літератури <http://lib.toxy.cv.ua>
4. Центральна державна науково-технічна бібліотека України <http://www.cgntb.hl.ru/>
5. Наукова бібліотека "Киево-Могилянська академія" <http://www.library.ukma.kiev.ua/>
6. Національна парламентська бібліотека України <http://nplu.kiev.ua/>
7. Електронна бібліотека України <http://www.lib.com.ua/index.html>
8. Фонд Європа ХХІ <http://www.europexxi.kiev.ua/>
9. Бібліотека світ книг <http://bookworld.com.ua/> 10. Бібліотечний світ України <http://www.ukrlibworld.kiev.ua>
11. Імідж сучасного педагога. Всеукраїнський науково-практичний освітньо-популярний журнал: <http://poippo.pl.ua/nml/imidzh-suchasnohopedahoha>
12. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Київ: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/isp/texts.html